

A Playa Vista, un suburbi de Los Angeles, fora dels enormes hangars on l'aviador Howard Hughes va crear el seu Spruce Goose, es va reconstruir, amb una versemblança sorprenent, les xapes retorçudes d'allò que va quedar a la zona zero després de la caiguda de les Torres Besso-

nes, l'11 de setembre de 2001. Un poc apartats es podien veure, semidestruïts, camions de bombers i volants de la policia. Els cotxes són coberts d'una espessa capa de cendra artificial, feta de papers molt lleugers. Dintre l'hangar, convertit en un estudi de cine gegant, es podia admirar la reconstrucció perfecta

de l'entrada de la torre 2, la primera a caure una hora després de l'impacte d'un dels avions segrestats pels terroristes islàmics. Mentrestant, els tècnics provaven un dels efectes especials: una columna es doblega sota el pes imaginari dels milions de tones d'acer i ciment i rebenta.

“Als Estats Units la solidaritat existeix sols en el proletariat urbà”

Oliver Stone (Nova York, 1946), un dels directors de cinema nord-americans més prestigiosos, acaba d'estrenar 'World Trade Center', una pel·lícula sobre l'11-S contada a través de l'experiència de dos policies que van quedar atrapats sota les runes d'una de les Torres Bessones. En aquesta entrevista, Stone explica molts detalls sobre la pel·lícula.

Totes les imatges tenen un fort valor simbòlic, evoquen una tragèdia recent i l'inici d'una nova època. I es van recrear en l'estudi de *World Trade Center*, el film dedicat a l'11-S, d'Oliver Stone.

No és la primera vegada que el director, amb tres òscars, s'encara directament amb els fets de la història. Ja ho va fer amb *Platoon*, *JFK* i *Nixon*. Aquesta vegada, Stone explica la història de dos policies de l'Autoritat Portuària de Nova York, el sergent John McLoughlin (interpretat per Nicolas Cage) i Will Jimeno (Michael Pena). Tots dos, només van sentir la notícia de l'atac terrorista, acudiren a les Torres Bessones en flames per tal d'ajudar en les tasques d'evacuació. Es trobaven dins de l'edifici en el moment de la caiguda.

El film de la Paramount, estrenat aquest estiu, filmat a l'estudi de Playa Vista i els exteriors a Nova York, segueix l'angoixa de l'espera de les famílies dels dos agents, les dones dels quals interpreten Maria Bello i Maggie Gyllenhall, com també l'esforç dels equips de salvament que els trobaren entre la runa i que aconseguiren traure'ls vius (vint persones van sobreviure a la caiguda de les torres, mentre que prop de 2.800 homes i dones moriren).

El film de Stone, amb guió d'Andrea Berloff basat en una minuciosa reconstrucció dels esdeveniments i en els testimonis dels mateixos McLoughlin i Jimeno, conclou sis mesos després de la caiguda de les Torres, quan, davant una cerimònia a Nova York, John i Will donen les gràcies als companys, als metges i a tothom en general. Malgrat el fracàs en taquilla d'*Alexandre Magne*, la Paramount no va dubtar a confiar un pressupost consistent, vora 80 milions de dòlars, a Stone. L'entrevista a aquest director és feta durant una pausa del muntatge del film, a Los Angeles.

— **Amb quin esperit ha afrontat la història de l'11-S, senyor Stone?**

— Amb esperit budista. En primer lloc, el film és una reflexió espiritual sobre la mort, la fragilitat de la vida, sobre el miracle de la respiració i sobre la idea que, en circumstàncies dramàtiques, l'home és capaç de donar el millor de si mateix. Diria que he afrontat aquesta història amb honestat. Parle de la lluita per sobreviure de dos homes justos i els tracte amb molt de respecte.

La meua pel·lícula és realista i precisa: dos gratacels, dos homes. Dues persones, al cap i a la fi, convençudes que s'hi haurien de quedar per sempre. Hi ha la relació que s'estableix entre els dos homes, que apenes es coneixen d'abans. I aquesta relació és el que els manté vius.

— **Una metàfora?**

— Potser. Les relacions humanes són el que ens fa viure.

“El film és una reflexió espiritual sobre la mort, la fragilitat de la vida [...] i que, en circumstàncies dramàtiques, l'home és capaç de donar el millor de si mateix

— **Aquesta pel·lícula també vol ser una meditació sobre l'heroisme dels homes i sobre l'esperit de sacrifici?**

— És veritat, però de manera submissa i sense retòrica. Aquests homes s'han exposat al perill de la mort més d'una vegada. Serien morts si no fóra pel seu valor. Abans i després de la caiguda de les Torres.

— **Per tant, no es tracta d'un film polèmic?**

— No he volgut fer polèmica. És una mena d'homenatge en cel·luloide a tots aquells que són morts, sobretot a tots els que anaren a ajudar i salvar els altres. Però el que els va passar a aquests dos homes dins d'aquell forat, durant la seva hora més fosca, és el que realment m'interessava explicar. És com baixar a l'infern i tornar a la llum. Com la història d'Atles, que ha d'aguantar el món sobre les seves espatlles, en aquest cas una roca gegant. Després, però, per sort, les tenebres de l'Hades són travessades per un raig de llum.

— **El guió de Berloff no parla en cap moment de política o terrorisme. Hi**

és només la història humana. A vostè li va semblar bé?

—Sí, el guió em va agradar tal com era escrit. Els productors van dubtar durant mesos abans de confiar-me'l, temien que el transformara en una *Jungla de vidre* política. Jo no he fet només films polítics. També he fet treballs sobre futbol (*Un diumenge qualsevol*) o sobre Wall Street. He fet històries d'amor, èpiques-històriques, biogràfiques, i una policíaca com *Gir a l'infern*.

—Però vostè sempre hi afegeix alguna cosa més. Sovint recorre a alguna provocació...

—És veritat, però no es pot dir que hi haja un subguió polític en aquest film. Aquests dos homes, els meus protagonistes, no es preocupaven gens de política. Ni tan sols sabien que havia estat un atac terrorista.

—De debò res de política?

—Potser la política apareix sota l'exaltació que faig de la virtut de la classe obrera nord-americana, la classe que els dos policies representen. Als EUA només s'ajuden entre ells els treballadors, el proletariat urbà.

—On era vostè l'11-S?

—A *Los Angeles*, on visc, encara que he nascut i crescut a Nova York. Vaig tenir una sensació de nàusea i neguit, i vaig entendre ràpidament que res tornaria a ser com abans. Com quan em vaig assabentar de l'assassinat de John Kennedy.

—*World Trade Center* és un film ambientat, almenys la meitat d'ell, dins d'un forat, sota terra. Li va resultar claustrofòbic?

—Molt. Odie la sensació d'arrossegar-se sota terra. Ha estat la part més difícil

Els mitjans ens diuen què hem de pensar sobre Rússia, la Xina i el món. L'efecte de massa televisió redueix les persones a una massa amorfa

d'aquest film. Hem rodat en un espai molt reduït, en un forat real. Nicolas Cage té cinc cases enormes i jo li vaig dir: aquesta serà la teva nova casa, t'hi estaràs durant dos mesos.

—Des del punt de vista tècnic, com ha resolt l'escena del forat?

—Hem fet servir un nou tipus d'objectiu que es diu Helene, una eina que ens permet triar quin element enfocar en el mateix plànol. Crec que funcionarà bé. John i Will han passat per tres fases: la consciència de ser enterrats vius, el moment en què gairebé van renunciar a viure i, la tercera, la salvació. Veu, és com rodar un film en un submarí: sent que és necessari transmetre al públic el mateix sentiment de claustrofòbia que han viscut els personatges.

—Han gravat també a Nova York?

—Va ser al començament de la tardor, amb uns colors preciosos. Però les autoritats ens van prohibir filmar massa prop de la zona zero. I als extrems els van dir que havien d'evitar alçar els ulls al cel i expressar dolor. Tot plegat, normes

extranyíssimes, quasi surrealistes, creades per no ofendre la gent de la part baixa de Manhattan que s'hi trobava aquell dia. Segons pareix, la imatge de les víctimes que es tiren daltabaix de les torres és encara traumàtica després de tots aquests anys. Però a la pel·lícula no apareix res de tot això, que quedi ben clar.

—Feu fer servir imatges d'arxiu de l'11-S?

—Sí, imatges de la televisió, però eviteu explotar-les amb fins sensacionalistes. El fet és que si mostres la dramàtica espera de la família d'un policia atrapat, no pots prescindir de la televisió. Seria una falsedat fer com si no existira.

—Hi ha altres pel·lícules sobre l'11 de setembre en rodatge i d'altres d'estrenades ja. Creu que el públic nord-americà està preparat per a reviure o, almenys per a recordar, aquell dia?

—Quan hi pense em pregunte: qui som nosaltres per a dir com han de recordar els EUA això o allò? El problema als EUA, al meu parer, és que és dominat per una policia del pensament. Els mitjans ens diuen què hem de pensar sobre Rússia, la Xina i el món. L'efecte de massa televisió, de la informació filtrada i normalitzada per la petita pantalla, redueix les persones a una massa amorfa. Però tornant a la seua pregunta, no solament els EUA han de recordar, sinó tot el món. El 40 per cent dels morts al World Trade Center eren estrangers. Va ser una tragèdia internacional. La meua pel·lícula és internacional.

Silvia Bizio

© L'Expresso - EL TEMPS
Traducció: Yolanda Guirao

Cines Babel
Cines Albatros

CINES BABEL

Alatriste

de Agustín Díaz Yanes

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS:
4,40 € De dilluns a dijous
i 6€ cap de setmana.
(Cal acompanyar el justificant de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
5,60€ de dilluns a dijous

ALATRISTE
ESTRENO 2006